

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 20 K.
Félévre 10 K.
Negyedévre . . . 5 K.
Hirdetési díj: Egyhasábos
betűsor egyszeri hirdetése
601. Közlemények sora 1601.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
Eperjes, Fő-u.
59. szám.
Telefon-szám: 16.

Felelős szerkesztő:
DR. WALLENTÍNYI SAMU.

Szociálizmus vagy szociális reform?

A FELSŐMAGYARORSZÁG január 1-sei vezércikke Oroszország „mindjobban megszilárduló belső rendjét” említi. Mi, akik ott voltunk, nem láttuk sem a „rendet”, sem a „szilárdságot”. De nem látták a helyzet szilárdságát, úgy látszik, maguk Leninék sem, mert különben nem helyezték volna a moszkvai kormányzóságot már november közepe táján „hadí állapot”-ba, melyet később „ostromállapot”-tá szigorítottak, hogy aztán végül, miként a lapokból útközben olvastuk, „a hazát veszélyben állónak” jelentsék ki és Lenint meg Trockit diktatori jogkörrel ruházzák fel.

A „szociálista haza”, mert így nevezik Leninék hazájukat, tehát veszélyben van. Kétségtelen, hogy rövidesen összeomlik az orosz bolsevizmus bukása folytán. Ez a bukás pedig vagy magától fog bekövetkezni, ha majd Oroszországban minden romokban hever és több lerombolni való nem lesz. Vagy pedig külső beavatkozás folytán, melyet ott mindenki óhajtva vár és amelyet mindenki, aki az ottani állapotokat szemtől-szembe látta, az ententának a legmelegebben javasol. Ily értelemben nyilatkozott legutóbb Scavenius, Dánia

pétervári nagykövete, ki éveken át képviselte ott az osztrák-magyar érdekeket is.

A bolsevizmus egy törpe kisebbség rémuralma a nagy többségen. Hiszen elég rámutatni arra, hogy Oroszországban ma a birtokos parasztság a bolsevikok legelkeseredettebb ellensége. És a kormány hangzatos címében ma már nem mondja, hogy ő a parasztok kormányja, hanem csak a „legszegényebb” parasztok kormányának nevezi magát és a falvakban a „szegények bizottságai” révén igyekszik terrorizálni a jómódú parasztságot, melyet burzsoazia-nak deklarál. Véres zendülésekben reagál erre a parasztság, rágyújtja a házat a „szegénybizottság” tagjaira, hogy — miként mondták — „benn égjenek, mint a poloskák”.

Az orosz bolsevizmus küszöbön álló bukása egyúttal a szociálizmus utopistikus voltáról is tanúbizonyságot fog tenni. Vagyis helyesebben arról, hogy a szociálistikus állam ma meg nem valósítható.

És miért utopistikus a szociálizmus?

A szociálizmus a társadalom széles rétegeinek életszintjét jelentékenyen emelni akarja. Ezt a feladatot pedig a nemzeti jövedelemnek új, helyesebb elosztása útján kívánja megoldani. Pedig nyilvánvaló, hogy ez nemcsak az elosztás, hanem és főleg a

termelés kérdése. Ma az emberi munka produktivitása még oly alacsony, hogy az emberiség zöme még nem élhet kényelmesen. És ezen a tényen a társadalom keskeny, jómódú rétegeinek netáni kisajátítása mit sem változtathat.

Az a nézet pedig, hogy a kollektívizmus a termelést fokozni fogja, semmivel sem indokolt hit csupán. És tényleg, Oroszországban a földbirtok és az ipari vállalatok nacionalizálásának eredménye a munka produktivitásának hihetetlen alászállása, a termelés teljes szétzúllása volt. Ma már az orosz bolsevizmus gondolkodóbb elméi is azt vallják, hogy rendszerük léte azon fordul meg, tudják-e a termelést szervezni.

A mai gazdasági rendben a termelést az egyéni érdek garantálja, mely, mint önfentartási ösztön, adva van. A szociálista államban ennek a rugónak helyét a közérdeknek kellene elfoglalnia, mely pedig a mai átlagos emberben nem, hanem csak a társadalom legjobbjában szerepel mozgató erőként.

A mai emberekkel tehát már csak ezért sem lehet eredményesen megcsinálni az új gazdasági rendet.

Hogy vajjon lehet-e évek, évszázadok munkájával a mai egoista emberiségből

TÁRCA.

Strófák.

Sáros falu poros világa,
— Utszéli káknak vad virága —
Ez volt mindenem: légköröm...
Bánat bozótjában csak néha-néha
Virult nékem egy kis öröm...
Egy kis öröm, csak néha ha virult,
Ilyenkor még lelkem is elpirult.
Akkor volt ez, mikor falun éltem,
S a város zajától oly nagyon félttem.

Most mint lármás város bús lakója,
— Ki bűnös lépteit az aszfalton rója —
Az utca dalát dalolom én is,
De díszes dámák serege előtt
Egy nőhöz futok, ha kissé vén is.
Ha kissé vén is, mint régimódi
Szeretem, mert el-elbódít.
A fáradt utasnak nyugalmat ad,
Szava mentség és nem harsogó vád...

Ma itt vagyok, ki tudja hol talál
A Holnap, a Jövő, a Halál...
De röptsen sorsom bármilyen messze,
Felém csicsereg minden lármán:
Egy falusi ház fecskeszavú eresze...
Oh kései Nő! óh régi ház!
— És ha mindenki megaláz —
Fölemelt fövel jövök el Hozzátok:

Csak viruljon soká Életfátok!

FRIED ERNŐ.

Tompa-vallásos költészete.*

Irta: DR. WALLENTÍNYI SAMU.

Korunkról azt mondják s mondjuk mi is, hogy az önzés, a haszonlesés kora. Az emberek legnagyobb része nemesebb eszmények nélkül él, egyedül saját érdekét, hasznát nézi, ez cselekedeteinek a rugója. Felebaráti szeretet, önzetlenség, altruizmus, könyörületesség, Istenfélelem mintha kiveszöbben volna. A pénz, az érdek a vezérlő szempont. Egyházi lapokban, egyházi gyűléseken folytonos a panasz, hogy a vallás-erkölcsi élet hanyatlóban, a hívek, az egyháztagok alig tanúsítanak érdeklődést az egyházi, a vallási ügyek iránt; középiskoláinkban a gyermekek lelki világából, tetteiből nap-nap mellett az tűnik ki, hogy a családi élet sem fordít gondot a gyermekek vallásos érzületének ápolására, erkölcsi nevelésére. E tünetek, jelenségek nagyon aggasztóak. Mert igazi vallásosság nélkül nagyon szomorú az emberiség jövője. Nem is szólva arról, hogy a tömeg a büntől, a gonosz cselekedetektől nem annyira a világi törvények félelme miatt tartózkodik, mint inkább a vallás parancsolata folytán, hanem egyébként is igen sivár, igen lesújtó

* Beöthy Zsolt jubileumára készült e szerény tanulmány. Szerzője nagyon sokat hallott Beöthy beszédes ajakáról a puritán erkölcsi, szigorú erkölcsű kálvinista papnak, Tompának mély vallásosságáról. E kis tanulmány Beöthy szavainak, tanításának visszhangja; annak a bizonyossága akar lenni, hogy az általa elvetett magvak termékeny talajra találtak sokak lelkében, és hogy a tanítványok százai hálas szívvel, benső szeretettel gondoltak mesterükre, a nagy magvetőre.

volna az emberiség élete vallás nélkül. Avagy nem a vallás tanít, nevel bennünket a legnemesebb, legmagasztosabb eszmékre, tettekre? Nem a hit, a vallás hirdeti-e az örök, a mindent átölelő szeretetet? Nem a hit, a vallás az, amely biztató vezérünk, ha csüggedünk? Nem a hit, a vallás világítja meg életünk sötét és keskeny útjait? Nem ez vigasztal meg, nem ez nyugtat meg bennünket, ha földi vándorutunkban azt látjuk, hogy a képmutatók, a farizeusok, a lelketlenek boldogulnak, az igazak szenvednek? S amikor bűneink súlya alatt csaknem összeroskadunk, nem ez a hit, ez a vallás szól felénk, hogy „biztatok”, a végtelen jóságú, kegyelmes atya megbocsát az igazán megtérő bűnösöknek? S midőn elközeleg földi pályánk utolsó órája, s mikor fájdalommal, lelki kínok közt kell elhagynunk mindazokat, akiket szerettünk, nem a hit, a vallás szózata enyhíti-e a válást, mondván: „A lélek él, találkozunk?!“

Nem arra a hitre gondolunk itt, mely vak, nem arra a vallásra, amely drákói szigorral parancsolja meg tagjainak, hogy ilyen, meg olyan szertartásokat, külsőségeket kell végezned, ha üdvözülni akarsz. Mi arra a hitre gondolunk, amely önkéntelenül és szükségképpen támad fel az ember lelkében akkor, amikor fürkészvén a természet törvényeit, titkait, arra a pontra jut, hogy ki alkotta ezt a csodás mindenséget? Az értelem megáll s megszólal a hit: Ő a

altruista emberiséget nevelni, azt nem tudom, de nem hiszem.

A szocializmus igazságtalannak mondja azt a kulcsot, mely szerint ma a termelés eredményében az abban résztvevők osztozkodnak. Igaz, sok tekintetben az. *De vajjon lehet-e találni oly kulcsot, mely objektíve igazságos?*

Ha a mai rend talán túlbecsüli a tervezés és vezetés szellemi munkáját a végrehajtás testi munkájával szemben, ha Nekrasszovval azt feleltük eddig a feltett kérdésre, hogy „a vasutat a mérnök építette“, vajjon nem éppen annyira, sőt talán jobban hajlik-e el az igazságtól az a felfogás, mely csak a testi munkát becsüli meg, mely, miként az orosz élelmezési rendszer, a 4., azaz utolsó kategóriába, a „paraziták“ kategóriájába sorozza a (még nem nacionalizált) részvénytársaságok vezérigazgatóit és eggyel magasabb osztályba a főkönyvelőt.

Kétségtelen, hogy az eddigi viszonyok sok tekintetben nem feleltek meg a társadalmi igazságosságról táplált felfogásunknak. De nem dolgozott-e nemzedékek munkája azon, hogy a valóságot közelebb hozza az ideálhoz? És ez az ideál csak a szociálreform lépésről-lépésre haladó munkája által közelíthető meg, de dekretumokkal máról holnapra meg nem valósítható.

DR. FLÓRIÁN KÁROLY.

Több megigazulást!

A lezajlott rettenetes világháború szózatánál még nem hangzott el riasztóbb kiáltás az emberiség felé, hogy ez szálljon magába. Nem hangzott el dörgedelmesebb intés a nemzetekhez, hogy nemzeti eszméik, fejlődésük törvényeinek, célszerűségének vizsgálatába, kiútjának keresésébe jobban s öntudatosabban elmerüljenek. Még a háborúban győztes nemzetek is okvetlen másképp gondolkoznak most nemzeti

teremtő, az alkotó. Amikor látja a természetben azt a bámulatos rendszert, a törvényszerűséget a bolygók pályájában, véges elméje tehetetlenül mondja fel a szolgálatot, s akkor hallja a hit szózatát: e rendszernek, e törvényszerűségnek legfőbb őre: Ő, a Bölcs, az Örök törvény. S amikor a nap élető melegében, a kis férgék, madarak, a nagy mindenség életében, emberi pályákon mindenütt Szeretetet lát, azt súgja hite, hogy ez mind megnyilatkozása annak az örök, mindent átölelő szeretetnek, amelynek neve Isten, ak't a bölcs lángesze föl nem ér, akinek léte világít, mint az égő nap, de szemünk bele nem tekinthet, akinek örökkévalóságát, mindenhatóságát dicsőíti a harmatcsepp, virágszál, az égi láng villáma, a szélvészék bús harca!

És azt a vallást értjük, amely nem paragrafusokba szedve írja elő a külsőségeket, szertartásokat, hanem azt tanítja, hogy „az Isten lélek s akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják“. Azt a vallást, mely az egyéniséget nem nyomja el, nem erőszakol rá az egyénre vakon tanokat, sőt azt tanítja, hogy „keressétek és kutassátok az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket“. Azt a vallást, melynek legfőbb törvénye, hogy „szeresd felebarátodat, mint tenmagadat“, melynél fenségesebb törvény el sem képzelhető. A Krisztus hitét, az evangyéliumi vallást értjük alatta. Ilyen hit, ilyen vallásosság ihlette Tompát is, amikor

céljaik megvalósításáról, mint ahogyan a háború előtt gondolkoztak. Hiszen Wilson is — a nagy antimachiavellista — a nemzeteket az egymást megértő, az idők szellemét befogadó fejlődés útjára akarja terelni. S aligha csalódunk, ha azt hisszük, hogy a titáni vívódásoknak az a képe, amely a harctereken az imént a maga iszonyú mivoltában lejátszódott, átköltözött az emberek lelkébe, áttevődött azoknak szellemi világába. Hogy a megértés a hosszú ideig tartó kínos meg nem értésnek a következménye lehessen.

Ne gondoljuk, hogy csak nekünk: magyaroknak okoz marcangoló lelki tusát az az aggodalom, hogy hát mi is lesz velünk! Ne képzeljük, hogy csupán a magyarok van sok félteni valója! Az antant éppenséggel nem csekélylendő töprengéssel kénytelen a legyőzöttek sorsával tőődni, ha azt akarja, hogy a létesítendő béke csakhamar újabb összeütközések lánczemeivé össze ne kúszalódjék. Az emberiség életében még soha elő nem fordult alkalom ez arra, hogy az emberi nem úgy nemzetközi, mint nemzeti gondolkodásának alkotó részeit, szerkezetét és módszerét bíráló tárgyává tegye — történelmi tanulságainak egész láncolatán keresztül. Mert a világháborút megvívott összes nemzetek kétségkívül kemény dorgatóriumot érdemeltek meg őseik szellemétől, akik valamikor bizonyára egy világégés után nem áhítoztak, a lét és nemlét egyetemes törvényeivel vakmerően összeütközni nem merészkedtek.

Meg kellett érniük őseink szellemének szemrehányását nekünk: magyaroknak is, akik többnyire történelmünk anyagán nyargaltunk a történelmi szellem szintézise nélkül. Akik a múlt századbeli fenomenálisan ragyogó irodalmunknak nem és nem akarjuk nyomatékosan kidomborítani azt a rendkívül fontos és értékes jellemvonását, hogy legnagyobb íróink és költőink elsősorban önhibáinkra, gyarlóságainkra figyelmeztetnek bennünket s az önmegismerésünkön keresztül akarnak minket a haladás útján előbbre vinni. Nem hiúságainknak hízelegnek tehát. A „Hajh, de bűneink miatt gyúlt harag-kebledben“ a lezajlott háború folyamán és után még többször juthatott volna eszünkbe, mint apáinknak.

Am emellett vessük tekintetünket az általános

a szószéken híveinek prédikált, amikor beszédes ajaka imádságot rebegett a Mindenhatóhoz, amikor lantján szent áhítatának húrjait pengette. Nagyon hálás és szép téma lenne az ő egyházi beszédeit, az ő imádságos könyvét: az Olajágot méltatni, mi azonban ezúttal csak vallásos költészetére terjesztjük ki figyelmünket. A költőt keressük fel, amint magányos perceiben a Mindenhatóhoz fohászodik, gondolkodik, töpreng a vallás nagy kérdései felett, lelke átröpül oda a másvilágba, ahol nincs többé kín, nincs szenvedés. Tompa Mihály egész lelkében, a maga teljes valóságában mélyen érző, vallásos lélek volt. Hogy azzá lett, az több körülményben leli magyarázatát. Gyermekeveit nagyszüleinel: Igricziben töltötte. Itt, nagyapja, a derék, becsületes Tompa György már a gyermek szívébe belecsepegtette a biblia szeretetét; beléoltotta az igaz, rendíthetetlen hitet. Középsikolai tanulmányait Sárospatakon végezte, s „a pataki tanárok erős egyházas érzülete, gondolkozása mélyen meggyökerezett a lelkében, amely már alapjában is fogékony volt Istennek hódoló imádsására s felséges műveinek csodálására. Később a papi pályára lép, ahol mindig a vallás tárgyaival, a bibliával foglalkozik, azzal a könyvvel, melynek csodálatos szellemvilága, magasságai és mélységei, elmét megvilágító, lelket felemelő, szívet nemesítő, akaratot megsezentelő szavai mélyen vésődtek a lelkébe s

jelenségekre! Tekintsünk be az emberi kultúra főzőkonyhájába, ahol az emberek részére a legkülönbözőbb szellemi ételek készülnek! Mindenkire értve igaz az, amit mélyen gondolkodó Eötvösünk mond, hogy: „a sok tudás duzzaszt, a duzzadság pedig nem egészség, nem étel!“ Mintha az egész világ elrontotta volna tőle a gyomrát! Sok mindenfélét emésztett, csak azt a gyógyszert a legkevésbé, amely az embereket a kölcsönös megbékéltetésre hajlandókká tehetné. Mert hiszen a keményszavú törvényszerűség végigharsogja a maga szörnyű ítéletét a gőg, az elbizakodottság, az igazságot letipró erőszakosság kigyóhajú meduza-fejei felett. Akár a hazai, akár az általános, akár az időleges, akár a mindennapi élet talajából, akár az iskolából, akár a közélet fertőjéből nőnek ki azok. Akár a tanultakból akár a tanulatlanokból, úrból vagy parasztból hajtának ki, akár kisebb, akár nagyobb társadalmakban, városokban vagy államokban, testületekben vagy nemzetekben. Az etikailag szerfelett egyoldalúvá lett kultúra bűne pattantotta és pattantja ki mindig az emberi gögből, dolyfősségből az összeütközések szikráit napnap mellett s szüli azt is, hogy az emberek — egynyelvűségük dacára is — képtelenek egymást megérteni és fejlődésképes társaséletbe összetömörülni. Mert a klikkek még nem társaságok! De mennyire nem azok! S a felvilágosítások és ismeretterjesztések száme meg százféle üzelmei ködös lelkünknek nem fénylőlései, hanem homályt okozó kigözlőgései. S ma is inkább a szenvedélyeskedések és személyeskedések villamos szikrái cikázzák át, mint a megértésnek sugarai hevítik át a kebleket.

A háború bizonyította be a legjobban, hogy társas egyesüléseink üres fantomok s tehetetlenek voltak egyesek meggazdagodási túlkapásaival szemben. Nem és nem hihetünk azokban, akik a közérdekek szolgálatát hangoztatják és mégis a maguk érdekeiért verekszenek. Nem hiszünk az egészséges társulás lehetőségében, amíg az emberek tömérdek szitkozódással egymás fejét beverdesik. Az országban dúló anarchia bizonyítja most is, hogy mekkora akadályokba ütközik nálunk a rendteremtő valódi társas erő kifejtés, mekkora jogalapot nyert ezzel az idegen hatalmak be-

csak erősítették, izmosabbá tették hitét.“ Egész életében rajongva szerette a természetet, melyről maga mondja:

„Szent természet! dajkálkodó anyám!
Szeretlek én kimondhatatlanul!
Gyönyör s megnyugvás lelke száll reám,
Lombod, virágod, ha sarjad, ha hull.
Tanulni hozzád: megjövök
Édes kincsekkel mint a fürge méh,
Megkönyebbülök karjaid között,
Ha szívem bú, szemem könyv terhelé.“

S vajjon hol támadhatna fel maradandóbban, élénkebben a hit, mint a természet ölen? Ott, ahol annyiszor bámulhatja az ember a Teremtő mindenható erejét, bölcsességét, szeretetét? Ott, ahol a viharban zúgó rengeteg, a bokorban csattogó madár, a mosolygó völgy, a futó ér, a színes virágok ezrei, az aranyszínű lepkék, a csillámló harmat, mind-mind a Teremtő nagy keze alkotásait hirdetik, dicsőítik. S végül: Tompa sokat, igen sokat szenvedett, csalódott. Nem említve a kínos éveket, amikor nélkülözött, nem említve szerelmi csalódásait, mennyit szenvedett, mikor a haza „gyászos temető lett, amikor Világosnál oly sok, sőt minden elveszett, amikor oldott kéveként széthullott nemzetünk“. Mennyit szenvedett, mily égő seb borította szívét, amikor elvesztette kis fiacskáját, akit oly rajongva szeretett, akihez oly sok szép reményt fűzött.

S mennyit küzdött, vergődött testi kín-

de az emberi kultúra
berek részére a leg-
ek készülnek! Min-
milyen gondolkodó
a sok tudás duzzaszt,
egészség, nem étel!
rontotta volna tőle
élet emésztett, csak
evésbé, amely az
békéltetésre hajlan-
en a keményszavú
gja a maga szörnyű
ottság, az igazságot
óhajú meduza-fejei
az általános, akár
dennapi élet tala-
r a közélet fertő-
kár a tanultakból
ól vagy parasztból
kár nagyobb társa-
vagy államokban,
kben. Az etikailag
kultúra büne pattan-
az emberi gögből,
zések szikráit nap-
hogyan az emberek
is — képtelenek
lődésképes társas-
rt a klikkek még
yire nem azok! S
retterjesztések száz-
s lelkünknek nem
lyt okozó kigőzöl-
zenvedélyeskedések
os szikrái cikázzák
garai hevítik át a

e a legjobban, hogy
antomok s tettet-
ggazdagodási túl-
és nem hihetünk
szolgálatát hangoz-
erdekeiért vereksze-
gészséges társulás
emberek tömérdek
it beverdesik. Az
bizonyítja most is,
ütökzik nálunk a
rőkifejtés, mekkora
egen hatalmak be-

tették hitét. Egész
természetet, mely-

odó anyám!
atlanul!
s lelke száll reám,
arjad, ha hull.
vők
fürgő méh,
id között,
köny terhelé.*

a fel maradandób-
a természet olén?
hatja az ember a
t, bölcsességét, sze-
an zúgó rengeteg,
a mosolygó völgy,
ezrei, az aranyszínű
nd-mind a Teremtő
dicsőítik. S végül:
nvedett, csalódott.
amikor nélkülözött,
sait, mennyit szen-
ászos temető lett,
t minden elveszett,
ullott nemzetünk.
égő seb borította
kis fiacskáját, akit
hez oly sok szép
rgődött testi kín-

avatkozásának szüksége. Mondjuk talán, hogy az anarchia onnan van, mivel az emberek nem tudják, mi a fontosabb s mi a kevésbé fontos? Állítsuk-e azt, hogy az emberek úgynevezett tudása, okossága az értékeket nap-nap mellett felforgatja vagy legalább is kicseréli?

Vitatkozunk talán azon, hogy az emberek igenis tudják, hogy mi a fontosabb s mégsem teszik azt, azért, mivel gögjük nem engedi? Vitassuk talán, hogy ez lázadás a szűkség parancsa ellen? Nem, nem vitatkozunk. Mert hiszen mindennek és ezekből folyó következményeknek legigazibb bírja maga a közélet. Az a közélet, amely fülünkbe zúgja, hogy mindnyájan vessünk magunkra. Vessünk magunkra annál a kapcsoltnál fogva, amely bennünket — főleg most — az egész emberiség sorsával, közelebbi és távolabbi szomszédainkkal összeköt.

Szálljunk magunkba, ha lelkünk mélyébe merülve, abból jövőnk perspektíváját kibonyolítani kívánjuk és nemzetalkotó hivatásunkat s rendeltetésünket napfényre hozni akarjuk.

Hogy megigazuláson keresztülmenve és új szomszédaink megigazulását is megérve, az új viszonyokba magunkat beletalálni könnyebben képesek lehessünk. DR. JANICSEK JÓZSEF.

A cseh-szlovák állam hivatalos közleményei és hirdményei.

Tanügyi eljárások.

A cseh-szlovák köztársaság itteni megyebeli tanfelügyelője a vármegye tanítóhoz és az iskolák helyi hatóságaihoz körlevelet intézett, melyben kinevezetését közli s egyben a szükséges eljárásokra nézve adja ki felhívását. A körlevél magyar fordítása a következő:

Sárosvármegye tanfelügyelőségétől.

KÖRLEVÉL

Sárosvármegye összes tanítóhoz és az iskolák helyi hatóságaihoz.

A cseh-szlovák kormány kinevezvén engem Sárosmegye tanfelügyelőjévé, a tanfelügyelői hivatalt f. é. jan. 10-ikén átvettem. (Fő-u. 49.)

Felhívom a vármegye összes tanítóit, hogy ki-ki haladéktalanul jelentse be nekem írásban:

a) Hajlandó-e letenni a fogadalmat a cseh-szlovák államra, és nemcsak külsőleg, hanem

jaival, betegségével. Sokáig betegeskedett, vértolulási voltak, szeme minden percben el-fátyolosodott, nem látott, nem dolgozhatott, rendkívüli kínok gyötörték, iszonyú hátfájás, folytonos szívdobogás. Hasztalan járta az orvosokat, nem tudtak rajta segíteni; e hosszú, iszonyú küzdésben — mint ő maga írja Arany-nak — kifáradt, leveretett. Csaknem kétségbe-esett, ha nem lett volna ott a hit a maga biztató, felemelő szavával! E sok szenvedés között még görcsösebben ragaszkodott az egyedül vizsgáló, éltetadó hithez! A fentebb említett körülmények és a sok szenvedés, csalódás tették Tompát igazán vallásos költővé, akinek lantján meghatóan szólal meg a törhetetlen hit Isten létében:

„Teremtő Isten! hová tekintsek,
Hol ne lássam hatalmat,
A fényes napban, a porszemben
Te megdicsőítéd magad!
Égen és földön mindenütt
Dicsőségéd lángténye süt!” (Haragszó)

lelkének egész melegével szenteli idejét ezen állam kisdedeinek nevelésére?

b) Tud-e tótul, avagy hajlandó-e a tót nyelvet szóban és írásban a legrövidebb idő alatt elsajátítani?

c) Tanít-e már tótul, avagy van-e abban a helyzetben, hogy tót nyelven tanítson?

d) Saját elhatározásából alárendeli-e magát a jelen államnak, avagy abból kilép? Ezen nyilatkozathoz lehetőleg a legközelebbi Slovenská Narodná Rada ajánlatát is csatolni kell.

Az iskolai helyi hatóságokat kötelezem a következő adatok bejelentésére:

a) A tanítói állás be van-e töltve?

b) Ha a tanító a katonasághoz bevonatott, visszaérkezett-e már, avagy van-e kilátás arra, hogy rövidesen visszaérkezik?

c) A tanítói állás betöltésének szüksége áll-e fenn?

d) A katonasághoz bevonult tanítónak van-e helyettese?

Továbbá közlöm, hogy a vármegye iskoláiban a tót nyelvet tanítást elősegítendő, havonként gyermeklapot adok ki, melyet az első osztályon felül minden tanuló köteles megszerezni. A gyermeklap tanulási anyagot is fog tartalmazni. Azon célból, hogy tájékozva legyek a nyomandó példányszámok felől, kérem a tanító-ságot, egyidejűleg jelentse be nekem azt is, hogy a szóban levő lapból hány példányra lesz szükség.

Tudomására hozom továbbá, hogy minden kérelem, beadvány tót nyelven irandó.

Mindazon tanítókat, akik hajlandók állásukban megmaradni a cseh-szlovák állam kebelében, kérem, hogy f. hó 28-ikán délelőtt 10 órakor gyűljenek össze Eperjesen a vármegye-háza nagytermében, hol a hűségesküt leteszik.

Végül felkérem az illetékes helyi előjáróságokat, hogy a tanítóknak a jelzett időre való bejövétel céljából megfelelő fuvar nyújtásával legyenek segítségére.

Eperjes, 1919. január 15. GALLÓ PÁL s. k.,
tanfelügyelő.

Vármegyei tanfelügyelőség átköltö-zése. A vármegyei tanfelügyelőség Eperjesen eddigi helyéről a Főutca 49. sz. alatti épületbe (Szentandrassy-féle ház) költözött át. A hivatal az épület hátsó részének II-ik emeletén van. Hivatalos órák a *felek részére* délelőtt 10–12-ig.

aki a világosságnak hatalmas Istene, a reggel-nek ura, aki a földnek fényt, harmatot ad, akinek hű karjai vezérlik az embert a nap lementéig!

Mily megragadóan nyilatkozik meg Tompa vallásos lelke, amikor Isten végtelen jóságát, határtalan szeretetét zengi az eszmék magas szárnyain, mély bensőséggel:

„Mint a világon széjjeláradott
Az élethintő napsugár:
Isten! jóságodnak malasztitól
Megteljesült a földhatár!
Jó atyánk! hű szerelmed látván
A földön s a lelkek világán:
Kéblünk, mint a patak, megárad
S kiöntjük neked hő hálánkat.
Egy áldásteljes nappal újólag
Meghosszabbítád életünk,
Jóságodtól jött béke és öröm,
Tied hálánk, dicséretünk,
Kit közülünk búbanat ére,
Írt nyújtál szívének sebére,
Az árvák könnyeit te látád,
Tudtad az özvegy sóhaját.” (Énekek.)

Slovák helyesírási tanfolyamok hivatalnokok s hivatalnoknők számára jan. 21-ikén kezdődnek. Tandíj az egész időnyre 20 kor. Jelentkezni lehet a tanfelügyelőségénél.

Felhívás.

A főispán úr rendelete értelmében meghagyom, hogy minden vendéglős és kávé-s saját helyiségében legalább a következő szlovák és cseh újságokat tartsa:

NARODNE NOVINY, Túróc-szentmárton,
SLOVENSKY DENNÍK, Rózsahegy,
VÍCHODNY SLOVÁK, Kassa,
NÁRODNÉ LISTY, Prága.

Ezt a rendeletet rövid időn belül kibővítjük.

GALLÓ, tanfelügyelő.

Saly rendőrkapitány a cseh-szlovák állomásparancsnokság megkeresése folytán közhírré tette a következőket:

Hirdetmény.

Mindazok, akik bárminemű katonai tárgyakat (süveget, fehérneműt, lábbelit, fegyveralkatrészeket), irodai felszereléseket (írógépeket, íróasztalokat és egyéb tárgyakat), lakás- és konyhafelszerelést, továbbá mindama lőszer-számokat és a trénhez szükséges felszerelést, amelyet a katonai kincstártól jogtalanul el-tulajdonítottak vagy megvásároltak, 24 órán belül a cseh állomásparancsnokságnál szolgáltatassák be.

Aki ennek a rendeletnek eleget nem tesz, az a statáriális jog alapján meg lesz büntetve.

HIREK.

A fecskéfészek.

Gyermekkor... ti boldog évek, ártatlan vágyaink, örömeink!... Ma, mikor a hajunk már őszbevegyül, szívünk telve csalódással, ki-ábrándulással, lelkünket megsebezte az élet tövises útja, a jövőtől nem várhatunk semmit; legfeljebb gyászt, szenvedéseink folytatását. Álljunk meg néhány percre! Szakítsuk félbe a robotolást, a jelennek ezeryni bú-baját, gond-jainkat. Pihenjünk, álmodjunk... szépet. Jőjj álom tündére, jőjj, vigy el játszai szárnyaiddon messze, a multba, feledtesd velünk e rideg valót. Legyünk még egyszer gyermekek!...

Dicsőíti őt, az örök jóságot, a végtelen szeretetet, aki jóságával, szeretetével körül fogja az egész világot, mint a tenger a szigetet. S mert ilyennek hitte az Istent, megnyugszik bölcs akaratában. Mikor életének egyetlen reménye, kis fiacskája meghalt, szívét végtelen fájdalom marcangolja, mint Arany-nak írja: „Nem birom magamat a földről fölemelni, hová az Isten legázolt; a képzelődés és az emlékezés meg-ölnék. Egy kicsiny felhő eltakarhatja a napot. Lelkem előtt egy kicsi felhő áll s egész világ homályba borult előttem”. S lelkének e kínos hánykódása közben ott van törhetetlen *hite*, megnyugvása az Isten akaratában, mely föl-emeli őt. Meghatóan nyilatkozik az „Isten akaratja” című gyönyörű költeményében:

„Járván a temetőn tanútlan éjeken,
Egy kisdéd sír felett törnek meg térdeim,
S felháborult elmém ugyan hányom-vetem
Az élet és halál örök kérdéseim!
Miért is végződtek oly kevéssel évei?
Míg kérdezem, fanyar leckén tanít az ész:

MODIANO
CLUBSPÉCIALITÉ

CIGARETTAPAPIR ÉS HÜVELY
FELÜLMULHATATLAN

IGYÁZZUNK A VÉDJEGYRE!

D. D. Modiano

Harangzúgás, pásztorsíp, furulya. Hajadon lányok éneke. Mezei virágok, kicsi kunyhók, rozmaringos, zöldsalúzs ablakok, akácás terek, régi szép idők!... Kis falunkban vagyok ismét. Anyám ölében ülök, ő hosszan, forrón csókol engemet, simogatja lágy, szőke hajam. Testvéreim: Juci, Magdus meg a Palkó körülöttem; még a Sajó vizsla-kutyánk is hozzám férközik, farkát csóválva nyaldossa a kezem. Házikónkban a régi, kedves, ismerős bútorok. Kertünkben a virágok, bokrok, gyümölcsfák a tavasz csókoltá menyasszonyi pompájukban és a dalos madárkák mind engem köszöntenek, nekem örvendenek. Teljes boldogságomhoz még csak egy hiányzik. Legjobb barátaimat, házikónk eresze alatt fészkelő fecskéimet nem üdvözöltem. Pedig mennyi-mennyi szép emlék fűz hozzájuk! Évek-évek óta házuk állandó lakói ők, talán nekik köszönhetjük eddig zavartalan boldogságunkat... Falunk népének az a hite és meggyőződése, hogy csak abban a házban honolhat szerencse, melyen fecske fészkel. Mi falusiak együtt élünk a természettel, annak lakóival; kölcsönösen egymásra vagyunk utalva.

Gyermekkoromnak legszebb órái voltak, melyeket a fecskéfészkek alatt tölthettem. Sokat tanultam legjobb barátaimtól, a villafarkú madárkától, amint házukat építették szorgalommal, kitartással, bámulatraméltó ügyességgel. Majd családot alapítottak. Mily kedves, felejthetetlen kép volt, mikor fecskeapó és fecskeanyó megette gyámoltalan picinyeit. Ez így tartott nap-nap mellett, hetekig. A fecskepár jött-ment, küzdöttek, hogy élelmet szerezzenek és fiókáikat felnevelhessék. Ez volt életük célja. Amint megtollasodtak, megnőttek a kis fecskék, szárnyaik kifejlődtek, elkezdődött az iskoláztatásuk. A próbarepülések az öregek tanítása, felügyelete mellett. Eleinte csak fészkek közelében a háztetőn, az ismert, biztos helyen kísérleteztek, gyakorolták a rájuk nézve oly fontos, az emberektől annyira megirigyelt tudományt: a repülést. Néhány nap múlva már messzebb, a közeli dróthálózatig repültek. Így ment ez rendszeresen, fokozatosan. Egy napon arra ébredtek, hogy a fiatal tanítványok letették vizsgájukat. Iskoláztatásuk véget ért. Szüleik nyugodt lélekkel bocsátották ki őket az életbe. Hivatásukat meg-

kezdheték. Bátran, biztosan szálltak fel a magasba az ég felé, hová az ember csak sóhajait, imádságát küldheti. Szabadon úszhattak a levegőben egyik országból a másikba hegyeken, bérceken, tengereken át. A mi kis falunkhoz mégis hűek maradtak; ha ősszel el is mentek, tavaszra visszatértek ereszük alá, régi hajlékukba. Az öreg fecskék, amint meghaltak, életüknek folytatása: gyermekeik váltották fel helyüket...

Mialatt így visszaidézem e kedves emlékeimet, édesanyámhoz fordulok azzal a kéréssel, vezessen el a fecskéfészkekhez. Anyámnak mindig nyájas, jóságos arca e szavaimra elborult, homlokát összeráncolta. Kicsorduló könnyeit nem bírta palástolni. „Gyermekek, ne menjünk oda!...“ „Miért, édesanyám?...“ „Nem akarom, hogy szívednek nagy bánata legyen. Tudom, mennyire szeretted azt a fecskéfészket a lakóival!“ „Anyám... míg Te mellettem vagy, a nagy fájdalmakat is eltűrhetem. Közös erővel mindent elviselhetünk!“ Egymásba fontuk karjainkat és oda mentünk, gyermekéveim örökhelyéhez, hol oly szép álmokat, terveket szőttem a jövőmre nézve, szemlélve, figyelve az előttem kicsinyben lejátszódó életet. Ami volt, az elmúlt... Gyermekkori pajtásaimat többé nem találtam ott. A fecskéfészkekben verebek laktak...

A napsugaras tavasz reggeli, üde levegőjében oly búsan hangzik fel a templomba hívó vasárnapi harangszó. Jó anyám megcsókolja verejtékes homlokomat. A vén akácfa alatt letérdepelünk. Átkarolva anyám nyakát, imádkozom: „Én Istenem, jó Istenem, ne hagyj el bennünket, óvjál, őrizdél... segítsd meg a falunk népét!...“

Fejünk fölött méhek döngicsélnek, a lágy szellő virágeseit szór ránk.

Személyi hírek. Dr. Fábry Pál, Sárosvármegye zsupánja jan. 14-ikén pár napi tartózkodásra Zsolnára utazott.

Faragó József, városunk polgármestere a múlt hét nagy részét Budapesten töltötte, ahova városi, főleg élelmezési és ellátási ügyekben utazott.

Dr. Beszkid Antal a magyarországi ruzsin (ruthén) nép képviselőtében meghívót kapott a párisi békekongresszusra. Dr. Beszkid a múlt hét folyamán már el is utazott Prágába s onnan együtt fog elutazni a cseh delegátusokkal Párisba.

Dr. Obál Bélát a magyar népkormány Vasvármegyének főispáni teendőivel megbízott kormánybiztosává nevezte ki.

Dr. Hebelt Edét a magyar népkormány a budapesti főiskolai diákokthoz kormánybiztosává nevezte ki.

Kinevezés. Péchy Pál, kassai ítélőtáblai bíró a kúriai bírói címet és jelleget kapta meg a magyar népkormánytól.

Új tanfelügyelő. A cseh-szlovák kormány Sárosvármegye tanfelügyelőjévé Galló Pált nevezte ki. Az új tanfelügyelő jan. 9-ikén vette át a tanfelügyelőséget elődjétől, Szabó Elemértől.

Kinevezés. A sárosmegyei rutén nép tanfelügyelőjévé dr. Beszkid Sándort neveztek ki.

Hírek a vármegyéről. Dr. Fábry Pál, Sárosvármegye zsupánja dr. Dobay Károlyt megbízta a vármegyei főjegyzői teendők végzésével. Irodavezetővé kinevezte Hanusovszky Imrét. Mint értesülünk, Bánó Aladár, dr. Bánó Dezső, Bánó Árpád nyugdíjaztatásukat kérték, míg Berzeviczy Elek a zsupántól szabadságot kért és kapott. Tahy József alispán már régebben beadta kérvényét nyugdíjaztatása iránt. Az alispáni szék nincs betöltve, sőt értesülésünk szerint nem is lesz, hanem helyette a zsupán egy közigazgatási tanácsosi állást szervezett s erre az állásra a zsupán eddigi titkárát, dr. Gallait nevezte ki. Főispáni titkárnak továbbra is megmarad br. Ghillány József.

Hírek a pénzügyigazgatásról. Dr. Medveczky Lajos zólyomi ügyvéd, a cseh-szlovák állam pénzügyi referense, Kwech zsolnai cseh-szlovák pénzügyigazgató társaságában jan. 14-ikén, kedden d. e. 10 órakor megjelentek a pénzügyi palotában, tárgyaltak külön-külön az egyes tisztviselői osztályokkal, tisztviselőkkel s közölték velük, hogy a tót nyelv elsajátítására $\frac{1}{2}$, illetőleg egy évet kapnak; az állandó díjnyokok mind megmaradnak állásukban; a tisztviselők közül egyesek helyzete függőben marad.

ságtalanságot, annál jobban megerősödött lelkében a hit, hogy a földi életnek folytatása lesz ott túlnan, ahol az Úr fog szolgáltatni igazságot kinek-kinek érdeme szerint. Ez a rendületlen hite nyilatkozik meg „Haldokló mellett“ című szép költeményében. Egy súlyos beteghez hívták a költőt. A beteg utolsó perceit élte, borzasztóan szenvedett, igen háborgott, nyugtalankodott a lelke. A költőpap vigasztalta, nyugodjék meg az Úr bölcs határozatán, hiszen az élet útján oly sokat szenvedünk, szemünkre kód, lelkünkre bánat ül, elfáradtunk, fejünk aláhajol s magunk sóhajtuk ezt: elég, elég!”

„Jól is van így! — A porba tér, mi por,

A halhatatlan: Istenhez siet!

Valóság lesz remény, vágy, sejtetem,

Mélység, titok megnyitja kebelét.

Mi a hálál? új élet útja az,

Holott tartóst nyerünk törékenyért,

S bibort öltünk a szenny rongy helyett!”

A beteg hitetlenül rázta fejét, arcából kikelve vadul mondta, hogy „bolond beszéd, te magad sem hiheted e zavaros mesét.“ „Adj jelt, ha tudsz; mutass nekem, ki onnan visszajött, hogy tőle halljam, ott túlnan mi van? Nincs semmi, és nem is kell! — hit, jövő, remény megvetlek én s elutasítalak!“ — szólt a beteg, feje aláhanyatlott s roppantul háborgott a lelke, kínok között vívódott. S a költőpap így szólt hozzá:

„Boldogtalan! mért nem vagy hát nyugodt?

Mi e vívódás, e kétségbeesés,

Mely hányja, tépi bősüilt lelkedet?

Boldogtalan! miért nem vagy nyugodt?

Születtünk, meghalunk! ezt könnyű érteni;
Azon megnyugodni nehéz, igen nehéz.

Ha feljajdul a húr, midőn kettészakad,
S az őszi lomb is ad hulltában gyenge neszt:
Embernek, ami fáj, fájlalni nem szabad?
Hisz egy bús öröme ez a szívnek, ha veszt!
Az nem bölcselkedik, csak érez és szeret,
S ki nem szól, jobb-e az, különb-e, aki tőr?
Míg a hivatlan könny szeméből megered,
S nyílt árulást tesz a kebel küzdelmiről?

Ah! Én is érzem e rejtett vihar dühét,
S kiontom lelkemet nehéz fájdalommal,
Szavam nem sérti az alvó világ fülét,
A sír sü-ét, mégis van, engem aki hall!
Te számszerint tudod fejünk hajszálait,
S hogy boldogok legyünk, a lételet úgy adod!...
Ezernyi könny s nyomor mégis honnét van itt?...
— Uram! nem érthetem a te akarotod!

Mégis, bár utaid titkát feszegetem
És ajkaim pártos szavaktól zajganak:
Ne gerjedj óh uram! haragra ellenem;
Mely bennem így zajong: az a por... a salak!
És minden hasztalan! e földet megfutám,
Keresve enyhülést fájdalom közepett;
S oda jutok vissza sok kerengés után:
Nem gyógyíthat meg más, mint ki megsebzett!”

S költeménye végén megnyugvással mondja:
„Ha elvesztettem itt, majd feltalálom ott,
Legyen meg hát uram te szent akarotod!”

E mély bánatában még nagyobb áhítattal
megy az Úr házába, amikor szól a harang, hiszen
„Itt gyógyul ki a beteg sok titkos sebből,
Könnyet ejtven, imádkozván, megkönnyebbül.“ (Feddőzés)
megalázva, rendületlen hittel fohászodik a
szeretet Istenéhez:

„Örök felség! hozzád kiáltunk,
Lakozzék szent országod nálunk!
Amely lényed képmása, része:
Szenelj s áldj meg lelkünkre nézve!
A földi jót se vond meg tőlünk,
Az életet, mit itt letöltünk,
S add, hogy legyen hegy, völgy s barázda
Böv áldással megkoronázza!
Vessződ, ha sújt, ha dorgál,
Tisztuljunk a tűzben s nyomornál,
Békén hordjunk csapást, ketszert,
Ha Istennek reánk adni tetszett;
Uram! fogjad kezünk s mi bátran
Állunk setétben, roppanásban...
Hegyek ha a tengerbe dőlnek,
S ingása lesz az égnek, földnek!”

Mély fájdalma, a sok csapás, amely érte,
lelkét még inkább megtisztította s közelebb
hozta Istenéhez. A szenvedések mélységeiből,
mint a csiga a tenger fenekéről, hozza fel
költeszeteinek legszebb gyöngyeit. Vallásos
érzésben, erőben és fenségben, mélységben és
magasságban egyaránt emelkednek versei.
Lelke elmélyed a vallás nagy kérdéseibe.
Keresi, kutatja a nagy kérdést: mi lesz a földi
pálya bevégezése után. Foglalkozik a túlvilággal,
a lélek halhatatlanságával:

„Mi vagyok én? talány e földön,
Hideg por, ha napom kitöltöm;
A lomb egyszer zöldel s lehull...
Az élet fontja könnyen billen,
Visszásan már a síron innen;
Nem bánom ezt, — de túl... de túl??...”

S mennél többet foglalkozott e kérdéssel,
mennél inkább tapasztalta itt e földön az igaz-

Az ev
Srobár mi
sévé Simk
esperesség

Hyme
Hegyi Ma

A kol

lozsvári T
kolozsvári
amennyi b
lataik letev
tanak, ezt a
karuk dék
részükre a
ságotól k

A bék

lőzésével a
lomáciai e
Minden an
nyelvet els
I-jén meg
beszédmód
kozni lehet
szint 1., d.

A lesz

tagjait ezú
iratait lez
készletét, r
kamatoztat
tárba utalt

Közél

lázsytól, a
örvendetes
járására dr
megigérte,
cukor-, pe
a cseh-szi
tatni. Ezek
érkezése a
ellátásunk

Felold

egyik első
blokáid fel
méretekben
hogy az ar
t a blo
súlyosabb

Felelj

Mondo

Emléki

Üres b

Fogóda

lt a v

Mi hál

S miko

megragadta

„Ne, oh

Óh! h

Hah! m

S a vallá

Bízzál!”

Ez a hit

szenvedő k

„maj

Az

Aho

Mel

Nyu

Nyugodt

kat, hisz' az

nek vízében

Megadással

mert e földi

s nyugodtan

„A húség

S szívne

Pálmánk

Nem ler

A vágy

Még ez

Az evangélikus ügyek referense. Dr. Srobár miniszter az evangélikus ügyek referensévé *Sinkovič* János hibbei ev. lelkészt, a lipói esperesség főesperesét nevezte ki.

Hymen. *Wittlin* József Eperjesről eljegyezte *Hegy* Mariskát Beregszászon.

A kolozsvári egyetem vizsgái. A kolozsvári Tudományegyetem rektora felhívja a kolozsvári egyetem vidéken lakó hallgatóit, hogy amennyiben beiratkozás vagy vizsgálatuk, szigorlataik letévése céljából Kolozsvárra utazni óhajtanak, ezt a szándékukat az illetékes tudománykaruk dékánjánál idejekorán jelentsék be, hogy részükre a szükséges utazási engedélyt a hatóságoktól kieszközölhessék.

A béketárgyalások a francia nyelv melőzésével angol nyelven folynak. A jövő diplomáciai és kereskedelmi nyelve az angol. Minden ambiciózus egyén igyekezzék az angol nyelvet elsajátítani, az e célra rendezett, február 1-jén megnyíló kurzuson. Brittit vagy amerikai beszédmód. Csoport- és magántanítás. Beiratkozni lehet: Kossuth Lajos-utca 33. sz. a., földszint 1., d. e. 10-12 és d. u. 2-4 óra között.

A leszerelt katonák bizottsága összes tagjait ezúton tudatja, hogy könyveit és ügyiratait lezárta és letétbe helyezte. Pénztári készletét, működésének felfüggesztése idejére, kamatoztatás végett az Eperjesi Takarékpénztárba utalta át. A bizottság.

Közélelmezési bajaink orvoslása. Balázsytól, a közlelmezési hivatal vezetőjétől azt az öröndetes információt kaptuk, hogy közbenjárására dr. Fábry Pál, Sárosvármegye zsupánja megígérte, hogy városunk részére megfelelő cukor-, petrolium- és dohány mennyiséget fog a cseh-szlovák köztársaság területéről kiutaltatni. Ezeknek a rég óhajtott cikkeknek ideérkezése a közeljövőben várható. Lisztel való ellátásunk még egy hónapra biztosítva van.

Feloldják a blokádot. A békekonzferencia egyik első kérdése a központi hatalmak elleni blokádot feloldása lesz. Az élelmiszerhiány oly méretekben növekszik a központi hatalmaknál, hogy az amerikai delegátusok véleménye szerint a blokádot további fentartásából a leg súlyosabb következmények származhatnak.

Orvosi hír. Dr. *Sebők* Jenő orvos négyévi harctéri szolgálat után visszatérve, rendelését újból megkezdte. Lakik Főutca 135. sz. alatt.

Közügyülés. A Sárosvármegyei Mezőgazdasági Szesztermelők Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezete 1919. január 20-ikán délelőtt 11 órakor Eperjesen, a szeszfinomító irodájában tartja XV. évi rendes közgyűlést, melynek tárgysorozata: Jegyzőkönyvvezető és két hitelesítő kiküldése. Igazgatóság jelentése a fölmerült szeszhiányról és a készletekről. Az igazgatóság javaslata a múlt évi mérleg összeállításáról. A felügyelő-bizottság jelentése. A lefolyt üzletévi zárszámadások és a mérleg megállapítása. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése iránti határozathozatal. Két igazgatósági tag választása. Esetleges indítványok.

Amerikai újságírók érkezése. Prágába megérkezett a NEW-YORK TRIBUNE szerkesztője a titkárával együtt. Három hónapig maradnak Európában. Meglátogatják a szlovák területeket is.

Letartóztatások. *Csatári* János áll. elemi iskolai igazgató, a Tanítók Házának gondnoka január 14-ikén a reggeli vonattal Budapestre akart utazni. Már benn is volt a vasúti kocsiszakszban, amikor egy cseh-szlovák szakaszvezető letartóztatta őt s előbb a vasúti parancsnoksághoz, onnan az állomásparancsnoksághoz vitték őt. Itt megmózták s onnan a főispánhoz kellett mennie, ahonnan azután szabadon bocsátották. — *Szabó* Elemér tanfelügyelőt jan. 14-ikén délelőtt 1/2 10 órakor a lakásán letartóztatta egy tiszt vezetése alatt négy katona s előbb a városházára, onnan az állomásparancsnokságra kellett mennie. Őt is szabadon bocsátották, de értesülésünk szerint Ábrahámfalván lévő birtokára internálták.

Az Eperjesi Kereskedők Társulata január 19-ikén d. e. 10 órakor a városháza tanácstermében harmincegyedik évi rendes közgyűlést tartja, melynek tárgyai: Elnöki megnyitó. Titkári jelentés. A zárószámadás és vagyonskimutatás előterjesztése. A számvizsgáló-bizottság jelentése. Elnök és alelnök választása. A 20 tagból álló választmány megválasztása. Esetleges indítványok.

Pályázattanítói állásra. A *monyhádiróm.* kath. népiskolánál tanítói állásra 1919. febr. 1-jére pályázat hirdettetik. Javadalmazása: a hitközségtől 386 kor., a többi államszegélyből. A lakás új, kétszobás, konyha, magtár és a többi gazdasági épületek jó karban. Van egy katasztr. holdon felüli csűrkertje és 21 köbm. tüzelőfája saját használatára. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz Szentkeresztre, u. p. Szinyeújfalu (Sárosm.) intézendők.

Gyűjtések az iskolában. Régi szokás, hogy az iskolákban a tanítványok körében egy névnapot ünneplő tanerő megajándékozása céljából gyűjtést rendeznek. Ez nemcsak régi, de szép szokás is! Csakhogy az új, a legújabb, a hadimilliomosok és hadiuzsorások korában ezen szép szokás kivételében némi elfajulás észlelhető, mely semmiképen sem állja meg a kritikát és mely igen sok, de nagyon is indokolt panaszt fakaszt a szülők ajakáról. Ugyanis megszabják pl. a *minimális* hozzájárulási összeget. Tudomásom szerint az egyik iskolában ezen összeg 4, egy másikban pedig 2 kor. volt. Ennél kevesebbet *tilos* a gyerekeknek adakozni. Sőt ott, hol a hozzájárulást csak 2 koronában állapították meg és két szegény tanuló csupán csak 1-1 koronát tudott hozni, ezt a pénzt el nem fogadták, hanem visszautasították. Nem gondolják, hogy még a bolsevizmustól átítatott levegőben is, legalább is ellenszenves az ilyen méltánytalan eljárás?

Levél olasz fogságban levő hozzátartozóinknak. Akik az olasz fronton kötött fegyverszünet dacára még nem jöttek vissza és nyilvánvalóan olasz fogságba kerültek, azokhoz oly módon juttathatunk a legrövidebb úton levelet az innsbrucki olasz parancsnokkal kötött megállapodás szerint, hogy leveleinket kettős borítékba tesszük. A külsőre felül az alábbiakat írjuk fel: „*Prigioneri di Guerra*”, alatta pedig „*Commando 6. a Divisioni Office Affari (civile) Innsbruck.*” Adja Isten, hogy leveleink így mielőbb azoknak kezébe jussanak, akiket annyira szeretnénk már dobogó keblünkre szorítani!...

Piaci árak. Eperjesen a jan. 17-iki hetivásáron az alábbi árak voltak forgalomban: Marhahús 1 kg. K. 10- 1 db tyúk... K. 14- disznóhús " " 13- 1 " tojás " " - 80 borjúhús.. " " 10- 1 kg. vaj " " 36- birkahús.. " " 8- 1 " tehéntúró " 6- szalonna.. " " - 1 liter tej " " 2- 1 db liba " " 56- 1 kg. hagyma " 240 1 db kakas " " 18- 1 " mák " " 10-

Felelj meg e kérdésre tenmagadnak,
Mondod, hogy jól tevéd, amit tevél.
Emlékdéből végy hát enyhületet!
Üres beszéd: hit, lelki smeret?
Fogóddzál a gúny s tagadásba! Im
Itt a vil g, tartson meg e világ!
Mi háborít, ha túlnan semmi sincs?!"

S mikor a költőpap távozni készült, a beteg megragadta karját s remegve kérte

"Ne, oh ne hagyj itt, vallás embere!
Óh! hallgatom már, hallgatom szavad!
Hah! mondd meg, mit tegyek?, hová legyek?"

S a vallás embere azt mondta neki: "Higyj! Bizzál!"

Ez a hit, ez a bizalom erősítette a beteg, szenvedő költőt is, ezt zengi lantján is:

"majd ott elérem
Az örök élet vizeit,
Ahol megenyhül szomjúságom,
Mely úgy epeszt s öl e világon;
Nyugodt s boldoggá tesz e hit! (Éjjet.)

Nyugodtan túri a szenvedéseket, fájdalomkat, hisz' az Úr rendelés mert „lelke könnyűinek vizében mint a golyós megtisztul, fehérül”. Megadással viseli a földön a nehéz keresztet, mert e földi pálya után „megleli a jobb világot” s nyugodtan mond a világnak jó éjszakát, hiszen

"A hűségnek nem vesztet el jutalma,
S szívnek, kit a sors össze-vis-zá zúz;
Pálmánkért a hit menny felé utalva:
Nem lenne csak sirunkig kalauz?
A vágy jobbat lel, mert keres:
Még ez a könny is szebb léletré kezés!"

(Halottak emlékezete.)

S minél inkább érezte a véget, lelke annál jobban ragaszkodott a boldogító hithez, valláshoz, még utolsó verseiben is ez nyilatkozik meg, vágyva-vágyik a jobb világ után, lelke oda kívánczik az Úrhoz:

"Haraszt, kóró ki nem zöldül...
Somjú föld a tört cserépbül
Új erőt nem önt belé...
Mit keresnél... mért mulatnál
Óh én lelkem e romoknál?
- Fölfelé... csak fölfelé!..." (Utolsó verseim.)

De nemcsak a szorosabb értelemben vett lyrai költeményein vonul végig Tompa vallásos érzülete, mély hite, hanem még regéibe, beszéllyeibe is belevitte a maga vallás-erkölcsi nézeteit, tanításait, a biblia képeit, történeteit. Ilyen vallás-erkölcsi tanításokat foglalnak magukban *Bosnyák Zsófia*, *A keresztútról*, *A félkezű koldus*, *Jézus és a nép* stb. Istenfélelem, szülők iránt való szeretet, becsületről szólnak, azt tárgyalják, hogy a vétek kárhozatba von, a jótét meghozza a maga jutalmát, az Istenben hívők nem csalatkoznak. S hány költeménye van a bibliából merítve, hány képnek, hasonlatnak van ott a forrása: *Jákób lajtorjája*, *Horéb csipkebokra*, *a pusztai tűz és felhős zlop*, *Áron vesszeje*, *Jeriko leomlása*, *Sámson*, *Új Simeon*, *Heródes* stb. Nem hiába ismerte, szerette annyira a könyvek könyvét, iol csergedez a lélek itala, nem hiába írta *Pogány Karolinának*, hogy

"Csendes magányban él hű tisztelőd!
Lant és biblia, e két szent barát
Karján ringatja bo dogan magát."

Lant és biblia voltak leghűbb társai; örömhá érte, felhangolta lantjának idegeit s kétszeresen élvezte az öröm, a boldogság édes érzetét; bánat há érte, elővette a könyvek könyvét s lelke megenyhült a hit csodás világában. Ez a szent könyv, ez a szent hit volt kísérője legutolsó útján is, ahonnan többé nem volt visszatérés. Oly meghatóan, oly közvetlenül írja meg azt ő maga egyik legszebb versében, melyet halála előtt nevéhez írt ajánlatként az „*Olajág*” című imakönyvhöz. Méltóbban, igazabban nem is fejezhetnők be tanulmányunkat Tompa vallásos költészetéről, mint e költemény két utolsó versszakával, melyben benne van Tompa egész hite, életfelfogása, vallás-erkölcsi világnézete:

"Ha úgy tetszik, hogy minden elveszett,
S már a reménnyel is há felhagyánk,
Van még, ki hozzánk nyajasan beszél:
A vallás, e mi édes jó anyánk. -
Hiván, ki fáradt s megterhelve van,
Kinek az élet új, új harcot ad:
Ígér és nyújt vigaszt, könnyebbülést...
- Ennek keblére rejsd bús arcodat!

... Az élet rövid!

Rövid; de csak e földi élet az,
E fájdalom- s csalódással rakott;
Ne ezt, - amazt tekintsd, lelkem fele,
Mely tiszta fénnel int felénk amott!
Szeretted már mind ott várunk reád,
S hozzánk felszállnod nem leend nehéz,
Hol hervadást nem lát a koszorú,
Mit Isten a hívek fejére tesz."

□□□

Vandalizmus erdeinkben. A város körüli erdőkben szemérmetlenül és szentelenül vágják és lopják a fát. A fa törzsét 1 méter magasságban vágják el és ezzel dupla kárt tesznek a faállományban. Felhívjuk ezen türethetetlen állapotra az illetékes hatóságoknak figyelmét!

Árdrágitás. Lapunk munkatársai panasolják a következőket: A Stehr könyvkereskedő-üzlet kezelője egy Pechány-féle tót-magyar szótárért, egy kis tót nyelvtanért és egy kis noteszért 41 kor. 60 fillért vett el. Ugyancsak a Stehr-üzletben egy ügyvédi határidő-naplóért, melynek ára békében 2 kor. 80 fillér volt, most 33 koronát kérnek. — Egy olvasónk ezt írja: Vonatkozással az EPPERJESI LAPOK mult számában az „Árdrágitás”-ra vonatkozó cikkekre, tisztelettel értesítem, hogy Buday Károly szabó tőlem 10 nap előtt ugyancsak egy öltözet átfordításáért 240 koronát kért, holott ugyanazt a munkát Tydor Lipót 140 koronáért vállalta el és meg is csinálta, tehát csekély 100 koronával olcsóbban!

Eperjes városának népmozgalmi adatai az 1918. évről. Házasságot kötöttek 135-en (1914-ben volt 118): r. kath. vőlegény volt 97, g. kath. 17, izr. 13, ág. h. ev. 5, ref. 3; ebből 79 esetben a vőlegény katona, külföldi vőlegény, volt 16, reverzálist adtak: r. kath. javára 1, g. kath. javára 2 és ág. h. ev. javára 1 esetben. Legidősebb menyasszony volt 52, legfiatalabb 15-éves, 1 esetben a vőlegény keze, 1 esetben a vőlegény lába maradt a harctéren. Születések száma 289 (1914-ben volt 506, 1915-ben 349, 1916-ban 302 és 1917-ben 275); nem szerint fiú született 137, leány 152; ebből halva született 3 fiú és 4 leány. Vallás szerint r. kath. született 171, izr. 58, g. kath. 40, ev. 15, ref. 3 és g. kath. 2. Törvénytelenek száma 50. Az atya külföldi 22 esetben. Ikerszülés volt 6. Mind ezekből az év folyamán meghalt 36 s így + 246 maradt. Halálozás 548; ebből katona 112 (ebből 14 orosz); nem szerint 314 fi, 234 nő, külföldi 36. Spanyollázban meghalt 97; 4 éven aluli meghalt 72.

Vasúti menetrendünk. Ma a következő vonatok közlekednek Eperjes állomásról és Eperjes állomásra:

Kassa felé indul három vonat: reggel 6 ó. 20 p.-kor, érkezik Kassára 7 ó. 40 p.-kor; 7 ó. 55 p.-kor, érkezik Kassára 9 ó. 25 p.-kor és este 10 ó. 25 p.-kor, érkezik Kassára éjjel 11 ó. 20 p.-kor.

Kassáról Budapest felé rendszerint van csatlakozás a Kassáról déli 12 ó. 26 p.-kor induló vonattal, mely értesítéseink szerint másnap reggel szokott Pestre érkezni.

Bártfa felé vonat indul d. u. 2 ó. 25 p.-kor és Bártfára érkezik este 4 ó. 25 p.-kor.

Bártfáról indul hajnalban 5 ó. 45 p.-kor és Eperjesre ér reggel 7 ó. 34 p.-kor.

Orló felé indul a vonat reggel 6 ó. 15 p.-kor és d. u. 2 ó. 10 p.-kor.

Orlóról érkezik vonat Eperjesre d. u. 3 ó. 45 p.-kor és este 9 ó. 35 p.-kor.

Szepesség felé indul vonat Kassáról hajnalban 4 ó. 03 p.-kor és d. u. 3 ó. 06 p.-kor.

Kereskedelmi Takarékpénztár
Részvénytársaság EPERJES
Fő-u. 133.
elfogad
új betéteket
takarékpénztári betétkönyvekre és folyószámlára, legelőnyösebb kamatoztatásra.
Visszafizetés előzetes felmondás nélkül.
A bankszakmába vágó összes műveletek legkedvezőbb lebonyolítása.

A Sárosvárm. Mezőgazdasági Szesztermelői Szeszfinomító és Szesztértékesítő Szövetkezetének 1917/18. évi jelentéséből közöljük a következőket: Tagjainak létszáma 35-re csökkent 1346 üzletrésszel. Az üzleti és üzemi kiadások fedezete után 2.313,617 kor. 15 fill. marad a közgyűlés rendelkezésére, melynek felosztását az alapszabályok rendelkezései szerint az igazgatóság következőleg javasolja:

1. Értékleírásra .. K. 158,380- után 2%	3,167-60
.. 233,455-71 .. 7%	16,341-15
	19,508-75
2. Az igazg. és felügyelőbizotts. jutalékára	5,400- -
3. Az üzletrésszek 6%-os kamatoztatására ..	16,152- -
4. A tisztviselők rendes drágasági pótlékára	4,090- -
5. A tisztviselők háborús drágas. pótl. kiegész.	14,040- -
6. A tagok által beszállított: szesz beváltására	2,249,666-40
7. Jótékony célra	4,760- -
Összesen	2.313,617-15

Szerkesztői üzenetek.

M. B. Versei nem üt meg az új EPPERJESI LAPOK mértékét. Vannak eredeti, egyéni érzései. Meglátszik, hogy tehetsége van az íráshoz. Csak további ambícióra, gyakorlatra, verselési technikájára fejlesztésére van szüksége. Akkor elérheti, hogy lapunk írógárdájának tagja lesz.

Sajóvölgyi. Érdekes meséjét nem közölhetjük, mert esetleg félreértésekre adna okot.

Monoplán. Alkalmadtán közöljük.

Árdrágitók. Névtelen levelek alapján semmiféle árdrágitási esetet nem közlünk, de egyéb hírt se. Mert ilyen alapon hogyan vállalhatjuk ilyen komoly ügyekben a felelősséget?

Dr. H. T. Eperjes. Nagyon köszönöm a beküldött cikkeket. Az elsőt személyes vonatkozása miatt - az illető kérésére nem közölhetem. A többiekre jobb időben, derültebb hangulat mellett rákerül a sor.

Aesopus. Sajnálom, de hosszabb vitákra, irodalmiakra vagy kritikaiakra a mostani idők, se az én nagy elfoglaltságom nem alkalmasak. Pedig, ha volna időm és helyem, szívesen megtenném. Újabb küldeményében vannak értékesebb versek, amelyekre rákerül a sor.

M. Z. „Az utca emberei” stb című versei között a legtöbb hangulatos, értékes - közölni is fogjuk.

Erg. Tartalmás cikkét a jövő számban közöljük; jó lenne kibővíteni úgy, amint megbeszélte. A kéziratot készséggel rendelkezésére bocsátom.

78-1919. szám.

Az eperjesi járásbírósgtól.

Hirdetmény.

Az eperjesi járásbírósg közhírré teszi, hogy az állítólag elvesztett következő okirat: az Eperjesi Takarékpénztár által br. Ghillány Sarolta névre 102,262. szám, 204 könyv- és 131. lapszám alatt kiállított, 2105 kor. 26 fill. betéttel tartalmazó betéti könyvecske megsemmisítése iránt az eljárást br. Ghillány Sarolta hedrii lakos kérelmére folyamatba tette. Ennélfogva felhívja az említett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetménynek a BUDAPESTI KÖZLÖNY-ben történt harmadszori beiktatását követő naptól számított egy év alatt az okiratot a bíróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzett határidő letelte után a folyamodó újabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánítani. Eperjesi járásbírósg, 1919. január 9.

S. ekeress s. k.,

táblabíró.

(A kiadmány hitelül: Rauberstrauch Gyula, s-hiv. tisztv.)

Eperjesen, Kerényi-utca 11. sz.
házban különbejáratú, egy- vagy
kétszobás

butorozott lakás
••• kiadó. •••

1918. évi költésű, tenyésztésre alkalmas
sárga orpington-kakast veszek.

Szíves ajánlatokat kér:

CHLEBÁK MIHÁLY, GIRÁLT.

Mindenféle **tót szövegű**
cég- és reklámfeliratokat
pontosan elkészít **FOTTA ISTVÁN**
szobafestő és mázó
Eperjes, Kossuth Lajos-u. 4. sz. a.

Úrilányok **VARROISKOLÁT**
: részére **nyitok február hó 1-jétől.**
Dr. Sommer Ignácné
Eperjes, Fő-utca 120. szám. ..

:: Perfekt ::

gyorsíró és levelező
joghallgató
irodai állást keres.
Cím a kiadóhivatalban.

4 darab jókarban levő
komplett **CSERÉPKÁLYHA**
olcsón eladó.
Weisz, Széchenyi-u. 1.

Felhívás szőlőtelepítésre!

 Elsőrendű garantált fitloxeramentes Nova félé hazai magántermő gyökerező szőlővessző-éledés kedvezményes áron. Kézet kettőmillió. Mindennél telepíthető jó siker várható. Nagyban telepítésekre, elhanyagolt, kipusztult régi szőlők újja-telepítésére, valamint hiányok pótlására ajánlat. Nova-féle teler és külön vörösbort termő fajokban kapható. Ára, igen szép, dús, erős gyökerezetű, szavatolt első osztályú minőségben ezer drb-ként 300 kor. Tavaszai szállításra a rendelést követő összeg előzetes beküldése ellenében szállítatik, csomagolásért csak saját kiadásainkat vesszük utánvétele. Aki jó és sok bort ohajt kevés költéggel termelni, az már most rendelje meg szükségletét. Aki most rendel, az a tavasszal idejkorán fog ültethetni. Az uradalmi szőlők részére is igen nagy mennyiség rendelhető. Rendelések: név, lakhely, utolsó posta megye és rendelési vasútáomás pontos fel-tüntetéseivel a rendezvény szelvényén is megtehető, vagy ajánlat-lével által kéretek beküldeni. Cím: „NOVA” szőlővessző- és szőlő-ültvénytelep kezelősége, ARAD, Szabadság-tér 10.

FA-felaprítást
benzinmótorral
3 öltől feljebb
elvállalunk. ::
BÜKKFÁT

ölenkint és felaprózva
:: házhoz szállítunk. ::

Eperjesi Faaprító-vállalat
..... Szél-utca 10. sz.
Előjegyzések elfogadtatnak Holénia Béla biztosítási ügynöki irodájában, Eperjes, Főutca 71. sz. Telefon 74. sz.